

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практичних занять та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ВИДИ ТУРИЗМУ
(ЛІКУВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ)»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм
навчання зі спеціальності 242 – Туризм)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2022

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальності 242 – Туризм) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Н. М. Влащенко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 61 с.

Укладач канд. екон. наук, доц. Н. М. Влащенко

Рецензент

І. М. Писаревський, доктор економічних наук, професор Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства, протокол № 17 від 01.07.2022

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Практичні (семінарські) заняття.....	5
2 Самостійна робота студентів.....	8
3 Система поточного та підсумкового контролю знань.....	11
4 Підготовка до практичних занять.....	13
Список рекомендованих джерел.....	52
Додатки.....	57

ВСТУП

Туризм сьогодні є найбільш перспективним сектором світової економічної галузі, одним з основних джерел зайнятості населення. У цій сфері виокремлюється лікувально-оздоровчий туризм, значення якого зростає з кожним роком. На території України знаходиться величезна кількість джерел мінеральних вод, грязей та інших природних лікувальних факторів, які є передумовою функціонування курортних закладів, що спеціалізуються на оздоровленні.

Сьогодні лікувально-оздоровчий туризм займає одне з провідних місць у туристичній галузі. Розвиток інфраструктури, збільшення прибутків мешканців економічно розвинених країн, швидкий рівень життя та бажання відновити свої фізичні та психологічні сили змушує людей шукати оздоровлення та рекреацію у санаторно-курортних закладах, що стимулює розвиток та зростання популярності цього виду туризму. Тому виникає об'єктивна необхідність у вивченні дисципліни «Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)» як важливого напрямку туристської діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)» формування теоретичних вмінь та практичних навичок з аналізу потенціалу лікувально-оздоровчих ресурсів, ринку медичних подорожей з метою створення та реалізації спеціалізованого туристського продукту.

Головними завданнями вивчення дисципліни «Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)» є формування навичок щодо розуміння основних напрямків розвитку туризму, зокрема рекреаційного, основних підходів, принципів, методів, функцій лікувального туризму; формування туристського продукту лікувально-оздоровчої спрямованості залежно від необхідного профілю лікування, розробка заходів щодо його просування; визначення основних вимог до складання і оформлення документації під час організації лікувально-оздоровчих турів тощо.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. На лекціях розглядаються основні питання курсу. Найважливіші та найскладніші питання винесено на розгляд та обговорення під час практичних занять. Поглиблене вивчення окремих питань і закріплення знань здійснюється під час виконання самостійної роботи, якій приділяється значна увага.

1 ПРАКТИЧНІ (СЕМІНАРСЬКІ) ЗАНЯТТЯ

Теми практичних (семінарських) занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентами теоретичних знань, отриманих на лекціях і під час самостійного вивчення матеріалу дисципліни та виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямованого на формування вмінь і навичок із виконання певних видів робіт, а саме проведення аналізу й подання обґрунтованих висновків щодо напрямів удосконалення інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах.

За кожною темою викладач проводить семінарське заняття, на якому організує обговорення зі студентами питань із тем, визначених робочою навчальною програмою, формує вміння та навички практичного застосування теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань.

Завдання містить проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, встановлення загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язання контрольних завдань, тестовий контроль, перевірку й оцінювання.

Підсумкові оцінки за кожне заняття заносять до журналу. Оцінки, отримані студентом на семінарських заняттях, ураховують під час виставлення

поточної оцінки за змістовими модулями з навчальної дисципліни «Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)».

Проведення практичного заняття базується на попередньо підготовленому матеріалі: тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, пакетах завдань різного ступеня складності для розв'язання студентами на занятті, групі письмових та усних питань за темою практичного (семінарського) заняття.

Усі практичні заняття проходять за планом проведення практичних (семінарських) занять (табл. 1).

Таблиця 1 – План проведення практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 242 – Туризм

Номер заняття	Зміст	Кількість годин	
		Денне навчання (ДН)	Заочне навчання (ЗН)
1	2	3	4
МОДУЛЬ 1 СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ВИДИ ТУРИЗМУ (ЛІКУВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ)			
Змістовий модуль 1.1 Лікувально-оздоровчий туризм як напрям туристської діяльності			
1	Тема 1 Основні напрями та форми лікувально-оздоровчого туризму: Характеристика спа- та велнес-індустрії як напрямів лікувально-оздоровчого туризму	3	1,0
2	Тема 2 Історія виникнення та розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні та у світі: Історія розвитку курортної справи у світі	3	0,5
3	Тема 3 Ресурсна база лікувально-оздоровчого туризму. Сучасні методи та технології в лікувально-оздоровчому туризмі: Лікувальне застосування фізіотерапевтичних процедур в умовах курорту	4	0,5
Усього за ЗМ 1.1		10	2,0
Змістовий модуль 1.2 Технологічні аспекти діяльності в лікувально-оздоровчому туризмі			
4	Тема 4 Технології туроперейтингу в лікувально-оздоровчому туризмі : Особливості складання лікувально-оздоровчих турів	1,5	0,5

Продовження таблиці 1

1	2		
5	Тема 4 Технології туроперейтингу в лікувально-оздоровчому туризмі: Особливості просування санаторно-курортного продукту на ринок послуг	1,5	0,5
6	Тема 5 Організація харчування в санаторно-курортних закладах: Лікувально-оздоровче харчування в умовах санаторію	3	0,5
7	Тема 6. Анімаційно-дозвіллева діяльність в санаторно-курортних закладах: Анімаційні послуги як новий напрямок в організації дозвілля рекреантів	2	0,5
Усього за ЗМ 1.2		8	2,0
Змістовий модуль 1.3 Географія лікувально-оздоровчого туризму у світі та в Україні			
8	Тема 7 Лікувально-оздоровчий туризм в Європі: Характеристика лікувально-оздоровчого туризму в Середземноморському рекреаційно-туристському районі	1,5	0,5
9	Тема 7 Лікувально-оздоровчий туризм в Європі: Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Східної Європи	1,5	–
10	Тема 8 Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону: Характеристика розвитку лікувально-оздоровчого туризму в країнах Південної Азії	3	0,5
11	Тема 9 Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Американського туристського регіону: Характеристика розвитку лікувально-оздоровчого туризму в США, Канаді та в Мексиці	2	0,5
12	Тема 10 Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Африки, Австралії та Океанії: Ресурси лікувально-оздоровчого туризму в Австралії та Новій Зеландії	2	0,5
13	Тема 11 Територіальна організація лікувально-оздоровчого туризму в Україні: Найбільші лікувально-оздоровчі туристські кластери України та розвиток медичного туризму в нашій країні	2	–
Усього за ЗМ 1.3		12	2,0
Усього за модулем 1		30	6

2 САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів є важливим елементом успішного засвоєння матеріалу дисципліни. Основою тут є самостійна праця студентів із вітчизняними та закордонними джерелами, нормативними актами у сфері інноваційного менеджменту. Самостійна робота – інструмент опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов’язкових навчальних занять.

Перелік питань для самостійного опрацювання подано в таблиці 2.

Таблиця 2 – Перелік питань для самостійного опрацювання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальності 242 – Туризм

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання (за ЗМ і темами)	Кількість годин		Рекомендовані джерела
		ДН	ЗН	
1	2	3	4	5
Модуль 1 Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)				
Змістовий модуль 1.1 Лікувально-оздоровчий туризм як напрям туристської діяльності				
Тема 1	1.1 Сутність і характерні риси лікувально-оздоровчого туризму. 1.4 Аналіз тенденцій розвитку ринку світового медичного туризму	2	7	Основні [8–10]; додаткові [12–14, 17]; інтернет-ресурси [24, 26, 32]
Тема 2	2.1 Історія розвитку санаторно-курортної справи в Україні. 2.3. Історія розвитку курортної справи на пострадянському просторі	2	7	Основні [8–10]; додаткові [11, 16].
Тема 3	3.1 Природні ресурси як основа розвитку лікувально-оздоровчої діяльності. 3.3 Спа-технології в програмах лікувально-оздоровчих турів. 3.4 Інфраструктурні ресурси лікувально-оздоровчого туризму	1	7	Основні [8–10]; додаткові [11, 12, 16]; інтернет-ресурси [18–20, 25, 27–29]
Усього за ЗМ 1		5	21	
Змістовий модуль 1.2 Технологічні аспекти діяльності в лікувально-оздоровчому туризмі				

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
Тема 4	4.3 Документообіг в лікувально-оздоровчому туризмі. 4.4 Ліцензування, сертифікація та стандартизація санаторно-курортних послуг	5	9	Нормативні [1–7], основні [8–10]; додаткові [11, 14, 15], інтернет-ресурси [30–33]
Тема 5	5.1 Значення дієтичної терапії у лікуванні та профілактиці захворювань	5	8	Нормативні [1–7], основні [8–10]; додаткові [12, 16, 17]
Тема 6	6.1 Організація дозвілля і розваг в санаторно-курортних закладах	4	9	Основні [8–10]; додаткові [11, 14, 16, 17]
Усього за ЗМ 2		14	26	
Змістовий модуль 1.3 Географія лікувально-оздоровчого туризму у світі та в Україні				
Тема 7	7.1 Просторова організація лікувально-оздоровчого туризму в Країнах Європи. 7.3 Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Західноєвропейського туристського району. 7.5 Лікувально-оздоровчий туризм в країнах пострадянського простору	2	5	Основні [8–10]; додаткові [11, 12, 14, 17]; інтернет-ресурси [21–24, 26]
Тема 8	8.1 Особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в країнах Південно-Західної Азії. 8.3 Традиційні та нетрадиційні лікувально-оздоровчі технології в країнах Східної Азії. 8.4 Лікувально-оздоровчі технології в країнах Південно-Східної Азії. 8.5 Сучасні тенденції розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Країнах Закавказзя та Центральної Азії	1	5	Основні [8–10]; додаткові [11, 12, 14, 17]; інтернет-ресурси [26, 28]

Закінчення таблиці 2

1	2	3	4	5
Тема 9	9.1 Фактори розвитку лікувально-оздоровчого туризму в країнах Північної, Центральної та Південної Америки. 9.4 Лікувально-оздоровчий туризм на Кубі, в Чилі, Аргентині та Бразилії	1	5	Основні [8–10]; додаткові [11, 12, 14, 17]
Тема 10	10.1 Фактори розвитку лікувально-оздоровчого туризму в країнах Африки. 10.2 Характеристика курортів Тунісу, Марокко та Єгипту. 10.3 Центри лікувально-оздоровчого туризму в Кенії та ПАР	1	5	Основні [8–10]; додаткові [11, 12, 14, 17]
Тема 11	11.1 Фактори розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні, типи курортів та профіль санаторно-курортних закладів	1	6	Основні [8–10]; додаткові [11–13, 16, 17]; інтернет-ресурси [32–34]
Усього за ЗМ 3		6	26	
Виконання РГР		20	20	
Підсумковий контроль		15	15	
Усього за модулем 1		60	108	

Основними видами самостійної роботи студентів є такі:

- обов’язкове вивчення або закріплення матеріалу, отриманого на лекціях;
- опрацювання та вивчення інформації з джерел, рекомендованих до вивчення;
- підготовка до практичних (семінарських) занять, дискусій, роботи у групах, опитування, тестування;
- контрольна перевірка кожним студентом якості особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.

3 СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів ураховує види занять, які згідно з програмою дисципліни «Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)» передбачають лекційні, практичні (семінарські) заняття, а також самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

Контрольні заходи для студентів денного навчання включають поточний і підсумковий контроль.

Перевірка й оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

- оцінювання знань студента під час практичних (семінарських) занять;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (у вигляді ІНДЗ та у вигляді контрольної роботи для студентів заочної форми навчання);
- проведення проміжного контролю (опитування або письмові завдання);
- проведення контролю знань за змістовними модулями;
- проведення підсумкового (письмового) заліку.

Загальна оцінка за змістовий модуль складається з поточних оцінок, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять та оцінок за змістові модулі.

Загальна (модульна) оцінка з дисципліни визначається як середнє арифметичне оцінок за змістовні модулі, оцінки за виконання індивідуального завдання та оцінки за результатами підсумкового контролю.

Оцінювання знань студента здійснюється під час практичних (семінарських) занять та виконання індивідуальних завдань і проводиться за чотирибальною шкалою за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблеми, що розглядається;
- ступінь засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

– уміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду практичних ситуацій, розв’язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, що винесені на розгляд в аудиторії;

– логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та роботи висновки.

Знання матеріалу оцінюється за чотирибальною системою та згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 3).

Таблиця 3 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ECTS оцінка	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	Задовільно	
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання знань студента проводиться за чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки «5» («відмінно») студент повинен:

- укластися у встановлений термін підготовки відповіді;
- викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, зв’язано й обґрунтовано;

– уміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її та обґрунтувати ухвалене рішення;

– впевнено відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії й без зауважень із їхнього боку.

2. Для одержання оцінки «4» («добре») студент повинен:

– укластися у встановлений термін підготовки відповіді;

– викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно;

– не утруднятися у виборі рішення під час аналізу запропонованої ситуації;

– уміти обґрунтувати ухвалене рішення;

– добре відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії.

3. Для одержання оцінки «3» («задовільно») студент повинен:

– викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;

– розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції щодо її рішення;

– позитивно відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії;

– допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути правильні.

4. Оцінку «2» («незадовільно») одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

4 ПІДГОТОВКА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1 Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)

ЗМ 1 Лікувально-оздоровчий туризм як напрям туристської діяльності

Заняття 1

Тема 1 Основні напрями та форми лікувально-оздоровчого туризму

Тема заняття «Характеристика спа- та велнес-індустрії як напрямів лікувально-оздоровчого туризму»

План:

1. Історія виникнення спа- та велнес-туризму.

2. Характеристика спа-індустрії в Україні та за кордоном

2. Характеристика велнес-індустрії в Україні та за кордоном.

1. Мета заняття: засвоєння студентами сутності, основних понять у сфері спа- та велнес-індустрії, формування знань про види природних лікувальних ресурсів, які використовуються в сфері спа- та велнес, формування навичок щодо організації спа- та велнес-програм.

2. Методика проведення практичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття; обговорення питань, які виникли після вивчення лекційного матеріалу; контроль за виконанням домашнього завдання.

3. Питання з теоретичної частини заняття.

Характеристика понять «спа» та «велнес».

Історія виникнення спа- та велнес-індустрії.

Класифікація спа-закладів в Україні та за кордоном.

Переваги та недоліки спа з точки зору їх організації в Україні.

Аналіз проблем, які виникають під час функціонування спа-закладів.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей, які характеризують курорти, лікувально-оздоровчі місцевості, особливо цінні та унікальні природні лікувальні ресурси, які можна використовувати для організації спа- та велнес-програм; доповіді, які відбивають розвиток лікувального, медичного туризму.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Що означає абревіатура «SPA»?

В якій країні з'явилися перші спа-курорти?

Наведіть сучасне визначення понять «спа» та «велнес». Поясніть різницю між цими поттями.

Використання яких ресурсів передбачають спа- та велнес-програми?

Які заклади розміщення найбільшим чином відповідають вимогам спа- та велнес?

Охарактеризуйте співставлення міжнародної класифікації спа-закладів та їх аналогів, існуючих в Україні.

Визначте переваги та недоліки щодо організації спа-процедур в Україні.

Наведіть проблеми функціонування спа- та велнес-закладів в Україні.

6. Практичне завдання:

Розробка Spa та Wellness-програм на базі використання оздоровчої інфраструктури санаторно-курортного підприємства

Для виконання цього завдання студентам необхідно обрати для аналізу будь-яке санаторно-курортне підприємство. Для спрощення завдання це може бути те ж саме підприємство, яке аналізуватиметься в процесі виконання розрахунково-графічного завдання.

1. Курортне підприємство необхідно стисло охарактеризувати за наступними ознаками:

- місце розташування підприємства, його юридична адреса, рік введення в експлуатацію, період функціонування протягом року (рік, 6 місяців, 9 місяців тощо);

- перелік основних лікувальних та додаткових послуг, що надаються, з режимом роботи відповідних служб;

- характеристика лікувальної інфраструктури санаторно-курортного підприємства (наявність діагностичних кабінетів, кабінетів фізіотерапії, вказати, які саме методи лікування використовують в досліджуваних санаторіях);

- ціни перебування в санаторії на поточний рік (навести скріншот цін на перебування в трьох досліджуваних санаторіях);

- зробити висновки щодо розвиненості інфраструктури, лікувально-оздоровчої бази та рівня цін на путівки досліджуваних санаторіїв.

2. На базі цього санаторно-курортного підприємства необхідно скласти Spa-програму оздоровлення, розраховану на 5 днів, використовуючи наявні фізіотерапевтичні, бальнеотерапевтичні методи, елементи нетрадиційної

медицини тощо. Розроблену спа-програму оздоровлення необхідно навести у вигляді таблиці 4.

Таблиця 4 – Спа-програма здоровлення в санаторно-курортному закладі (назва) тривалістю 5 днів

Дні	Процедури	Характеристика*
1	1.	
	2.	
	3.	
	...	
2	1.	
	2.	
	3.	
	...	
3	1	
	2.	
	3.	
	...	
4	1.	
	2.	
	3.	
	...	
5	1.	
	2.	
	3.	
	...	
*Необхідно зазначити вимоги до проведення процедур, їхній вплив на організм людини, сумісність з іншими процедурами, відсутність або наявність необхідності звання організму до зазначених процедур, мінімальну кількість процедур, які матимуть позитивний вплив.		

Також зазначимо, що у графі «Характеристика» її слід наводити на кожну процедуру один раз. Якщо одна й та ж сама процедура повторюється щоденно, то її не потрібно розписувати детально навпроти кожного дня.

В таблиці 1 у графі «Характеристика» зазначену вище інформацію необхідно наводити стисло. Більш детальну інформацію необхідно навести під цією таблицею.

3. За аналогією до попереднього завдання (пункт 2) необхідно скласти велнес-програму перебування, розраховану на 7 днів. Розроблену велнес-програму оздоровлення необхідно навести у вигляді таблиці 5.

Таблиця 5 – Wellness-програма перебування рекреантів в санаторно-курортному закладі (назва) тривалістю 7 днів

Дні	Процедури	Характеристика
1	1.	
	2.	
	3.	
	...	
2	1.	
	2.	
	3.	
	...	
3	1.	
	2.	
	3.	
	...	
4	1.	
	2.	
	3.	
	...	
5	1.	
	2.	
	3.	
	...	
6	1.	
	2.	
	3.	
	...	
7	1.	
	2.	
	3.	
	...	

Після заповнення наведеної вище таблиці необхідно зробити висновок щодо різниці між розробленими програмами за змістом, інтенсивністю, впливом на організм людини тощо.

7. Джерела: основні [8–10]; додаткові [11–16].

Заняття 2

Тема 2 Історія виникнення та розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні та у світі

Тема заняття «Історія розвитку курортної справи у світі»

План:

1. Стихійно-емпіричний період.
2. Науково-курортологічний період.
3. Комерційний період.

1. Мета заняття: засвоєння студентами історичних особливостей становлення та розвитку курортної справи у світі.

2. Методика проведення практичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття; контроль за виконанням домашнього завдання.

3. Питання з теоретичної частини заняття.

Періоди розвитку курортної справи у світі.

Характеристика стихійно-емпіричного періоду розвитку курортної справи: зародження; період «темних століть» (середні віки); період відродження системи рекреаційних цінностей і практики курортного лікування (XIV–XV ст.)

Науково-курортологічний період та його особливості в різних країнах Європи.

Характеристика комерційного періоду становлення курортної справи.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей за темами історії виникнення та розвитку закордонних курортів у різні історичні періоди.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

На які роки припадає стихійно-емпіричний період розвитку курортної справи у світі, науково-курортологічний, комерційний, диференційований?

Охарактеризуйте форми і методи курортної справи в кожному із зазначених історичних періодах.

Охарактеризуйте стихійно-емпіричний період курортної справи. Які підперіоди виділяють в його межах?

Визначте головні країни, які чинили вплив на зародження курортної справи.

Охарактеризуйте розвиток курортної справи за періоду «темних століть» (середні віки).

Визначте причини відродження системи рекреаційних цінностей і практики курортного лікування (XIV – XV ст.), головні курорти Європи та країни, які активно розвила ви курортну діяльність того часу.

Охарактеризуйте науково-курортологічний період розвитку курортної справи.

Охарактеризуйте тенденції розвитку курортної справи комерційного періоду.

Назвіть перші гірськолижні курорти, які були засновані в межах комерційного періоду. На території яких країн вони були розташовані?

Поясніть феномен курортної урбанізації.

6. Практичне завдання.

Складання портрету споживача санаторно-курортних послуг

Для складання портрету споживача санаторно-курортних послуг студентам необхідно *скласти опитування 20 респондентів – реальних та потенційних споживачів санаторно-курортних послуг*. Листок опитування наведений в додатку А.

За результатами опитування необхідно навести висновки за кожним з 15-ти питань анкети та графічно навести отримані результати (побудувати не менше 5 графіків, діаграм, гістограм тощо).

Після складання описових висновків необхідно їх систематизувати у вигляді таблиці 6.

Таблиця 6 – Складання портрету споживача рекреаційних послуг курорту

Критерії оцінювання	Характеристика
Вік споживачів рекреаційних послуг	Це досить великий блок, оскільки у кожного рекреаційного продукту є власна вікова категорія. Однозначну відповідь на це питання дати неможливо, потрібно встановити якісь рамки, наприклад, вік споживача – це молоді люди віком від 25 до 35 років тощо. Саме на ці етапи і слід орієнтуватися при складанні портрета споживача, оскільки у кожній послугі або оздоровчого пакету є власна вікова категорія, для якої вони будуть продаватися краще
Стать рекреанта	Представники жіночої та чоловічої статі керуються різними принципами, відповідно, і рішення вони приймають різні. Тому для складання портрета споживача в маркетингу потрібно в першу чергу визначити, для кого призначений товар. Досить часто буває так, що він підходить і тим, і іншим, відповідно цільова аудиторія – чоловіки і жінки
Статус рекреанта	Це можуть бути діти дошкільного віку, школярі, студенти, молодь (працевлаштована або не працююча), люди середнього віку (працевлаштовані або ті, що не працюють), домогосподарки, працюючі або не працюючі пенсіонери тощо. Також на курорті (санаторії) можуть перебувати рекреанти з різним статусом
Географічний критерій	Необхідно визначити, чи віддають перевагу потенційні споживачі лікуванню саме на досліджуваному курорті. Чи орієнтований курорт на обслуговування вітчизняних або зарубіжних рекреантів
Ставлення до свого здоров'я (періодичність лікування)	Необхідно з'ясувати, з якою періодичністю рекреанти приїждять на курорт з лікувальними цілями: один раз на рік; два-три рази на рік, один раз на декілька років; рекреанти, які вперше прибули на курорт з лікувальними цілями
Фінансування купівлі путівки	Чи була путівка придбана за власний рахунок або за кошти родичів; чи є путівка бюджетною (отриманою за кошти Фонду соціального страхування, профспілок, реабілітаційних відділень тощо)
Тривалість путівки	Дослідити тривалість перебування рекреантів в санаторно-курортних закладах (1 тиждень, 10 – 14 днів, 15 – 18днів, 21 день та більше)

За результатами складання таблиці необхідно зробити висновки.

7. Джерела: основні [8–10]; додаткові [13, 14, 16].

Заняття 3

Тема 3 Ресурсна база лікувально-оздоровчого туризму. Сучасні методи та технології в лікувально-оздоровчому туризмі

Тема заняття «Лікувальне застосування фізіотерапевтичних процедур в умовах курорту»

План:

1. Фізіотерапія як наука, її біологічні та медичні основи.

2. Загальна характеристика фізіотерапевтичних методів і принципів використання фізичних факторів для відновлення та медичної реабілітації організму людини.

1. Мета заняття: формування системи знань, навичок і вмінь у галузі фізіотерапевтичного використання різноманітних фізичних лікувальних чинників при фізичній реабілітації різних груп населення.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

Поняття фізіотерапії.

Загальна класифікація лікувальних фізичних чинників.

Основні принципи лікувального застосування фізичних факторів.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей, що висвітлюють проблеми й перспективи застосування фізіотерапевтичних методів в умовах курорту, закордонний досвід розвитку фізіотерапії.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Наведіть визначення поняття «фізіотерапія».

Як класифікують лікувальні фізичні чинники, пов'язані з використанням електричних струмів низької та високої напруги?

Як класифікують лікувальні фізичні чинники, пов'язані з використанням електричних та магнітних полів?

Як класифікують лікувальні фізичні чинники, пов'язані з використанням світла та механічних коливань?

Охарактеризуйте лікувальні фізичні чинники, пов'язані з використанням штучно створеного повітряного середовища.

Які чинники у складі фізіотерапії відносять до теплолікувальних?

Визначте механізм дії фізичних факторів місцевого, рефлекторно-сегментарного впливу та цілісного впливу на організм людини.

Охарактеризуйте принципи лікувального застосування фізичних факторів.

Визначте взаємозв'язки між фазами впливу фізичних факторів на організм людини на схемі механізму дії фізичних факторів.

Охарактеризуйте специфічні та неспецифічні реакції організму на вплив фізичних факторів.

6. Практичне завдання:

Характеристика фізіотерапевтичних процедур, які надаються
в санаторно-курортних закладах

Варіанти виконання завдання наведені в таблиці 7.

Таблиця 7 – Варіанти для виконання практичного завдання

Номер за варіантом	Фізіотерапевтичні процедури для дослідження
1	2
1	1 Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні постійного струму і електричного поля. 1.1 Гальванізація. 1.2 Електрофорез з ліками. 1.3 Франклінізація
2	2 Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні імпульсних струмів низької напруги і низької частоти. 2.1 Електросон. 2.2 Діадинамічні струми. 2.3 Ампліпульстерапія

Продовження таблиці 7

1	2
3	3.1 Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні струмів високої частоти. 3.1.1 Дарсонвалізація. 3.2 Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні електричного поля. 3.2.1 УВЧ-терапія
4	4 Методи, які ґрунтуються на використанні магнітного поля. 4.1 Магнітотерапія. 4.2 Індуктотермія
5	5. Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні електромагнітного поля надвисокої і вкрай високої частоти. 5.1 Мікрохвильова терапія. 5.2 ВВЧ-терапія
6	6. Лікувальне застосування ультразвуку. 6.1 Ультразвукова терапія. 6.2 Низькочастотна ультразвукова терапія
7	Біорезонансна стимуляція
8	8. Світлолікування. 8.1 Інфрачервоне випромінювання. 8.3 Ультрафіолетове випромінювання
9	9. Світлолікування. 9.1 Лазерне випромінювання. 9.3 Біоптрон
10	Інгаляційна терапія
11	Аероіонотерапія
12	Галотерапія

За варіантом завдання (табл. 7) студентам необхідно охарактеризувати методика застосування фізіотерапевтичних процедур при лікуванні певних захворювань за наступним планом:

1. Навести коротку характеристику методики та технології проведення процедури.

2. Навести характеристику апаратів, які використовуються для надання фізіотерапевтичної процедури.

3. Охарактеризувати показання та протипоказання для призначення досліджуваних процедур.

4. Навести приклади застосування досліджуваної методики в санаторно-курортних закладах України (необхідно зробити скриншот сторінок санаторіїв, які надають цю процедуру.

7. Джерела: основні [8–10]; додаткові [16].

ЗМ 2 Технологічні аспекти діяльності в лікувально-оздоровчому туризмі

Заняття 4

Тема 4 Технології туроперейтингу в лікувально-оздоровчому туризмі

Тема заняття «Особливості складання лікувально-оздоровчих турів»

План:

1. Характеристика послуг у складі санаторно-курортної путівки.

2. Особливості проектування послуг розміщення, харчування та оздоровчих послуг.

3. Механізм ціноутворення санаторно-курортних послуг.

1. Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо проектування послуг у складі санаторно-курортної путівки та застосування механізму ціноутворення санаторно-курортних послуг.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття.

Склад санаторно-курортної путівки щодо послуг, які включаються до її вартості.

Характеристика послуги розміщення та нормативних документів, які її регламентують.

Види забезпечення харчуванням в санаторно-курортних закладах.

Характеристика лікувально-оздоровчих послуг санаторно-курортних підприємств.

Механізм ціноутворення санаторно-курортних послуг безпосередньо в закладі.

Характеристика «комерційних» та «некомерційних путівок».

Особливості здійснення тендерних процедур в санаторно-курортній сфері.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей, що висвітлюють особливості окремих видів послуг в санаторно-курортних закладах та застосування механізму щодо їхнього ціноутворення, а також новітніх тенденцій зміни законодавства у сфері державних закупівель.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Які послуги в складі санаторно-курортної путівки є головними?

Якій варіант розміщення в санаторно-курортному закладі є найбільш розповсюдженим?

Чи можливо організувати харчування в санаторно-курортних закладах за системою «Шведський стіл»? Якщо так, то яким чином необхідно організувати контроль за вживанням їжі?

Наведіть визначення поняття «курсівка».

Охарактеризуйте сучасні тенденції зміни типового санаторно-курортного пакету послуг.

Із яких складників формується кінцева ціна роздрібної реалізації одного ліжко-дня (санаторно-курортної путівки)?

Охарактеризуйте процес реалізації комерційних путівок через посередників.

Наведіть різницю між «комерційними» та некомерційними путівками.

Наведіть визначення понять «тверда» та «м'яка» квота місць. Поясніть різницю між цими поняттями.

Які контрагенти приймають участь в реалізації некомерційних санаторно-курортних путівок?

Наведіть визначення поняття «тендер».

Які закупівлі в Україні відбуваються за допомогою тендерних процедур?

6. Практичне завдання:

Дослідження проблем розвитку санаторно-курортного комплексу (СКК) України із використанням наукових статей у фахових виданнях

Необхідно дослідити розвиток санаторно-курортного комплексу України за такими напрямками (на вибір):

1. Вдосконалення нормативно-правової бази діяльності санаторно-курортного комплексу.
2. Дослідження класифікаційних ознак підприємств СКК.
3. Забезпечення доступності санаторно-курортних послуг.
4. Вдосконалення матеріально-технічної бази санаторно-курортних закладів.
5. Підвищення якості обслуговування в санаторно-курортних закладах.
6. Розвиток інвестиційної (інноваційної) діяльності підприємств СКК.
7. Перспективи державно-приватного партнерства в санаторно-курортній сфері.
8. Дослідження питань охорони курортних територій, рекреаційних навантажень на курортні зони та загально-екологічних питань.
9. Інші напрямки дослідження проблем розвитку санаторно-курортної діяльності в Україні.

План

1. Для виконання цього завдання студентам необхідно скачати 3 статті за одним напрямком із наведеного вище переліку та структурувати питання з досліджуваної тематики (тобто навести основну суть з першої, другої та третьої статті).
2. Під час здачі та захисту роботи необхідно навести у додатках наукові статті, які були використані в процесі виконання завдання.
3. Зробити власні висновки щодо проведеного дослідження та вказати перспективи розвитку СКК за аналізованим напрямком.

Обсяг роботи має бути не менше 10 аркушів формату А 4 (без урахування додатків, змісту та титульного аркушу).

7. Джерела: основні [8–10]; додаткові [16,].

Заняття 5

Тема 4 Технології туроперейтингу в лікувально-оздоровчому туризмі

Тема заняття «Особливості просування санаторно-курортного продукту на ринок послуг»

План:

1. Загальна характеристика формування збутової мережі санаторно-курортних закладів.

2. Характеристика складових комплексу маркетингових комунікацій санаторно-курортного підприємства.

1. Мета заняття: набуття теоретичних знань щодо просування санаторно-курортного продукту із застосуванням комплексу маркетингових комунікацій.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

Внутрішні та зовнішні канали збуту санаторно-курортних путівок.

Критерії вибору партнерів для реалізації санаторно-курортних путівок.

Характеристика складових комплексу маркетингових комунікацій санаторно-курортного підприємства: реклама, стимулювання збуту, зв'язки з громадськістю, особистий (персональний продаж), прямий маркетинг, участь у виставках та ярмарках, демонстраційні методи просування.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей за темами щодо маркетингових аспектів діяльності санаторно-курортних підприємств та особливостей їх застосування в умовах зовнішніх та внутрішніх обмежень.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Охарактеризуйте зовнішні та внутрішні канали збуту санаторно-курортних підприємств.

Які канали реалізації санаторно-курортного продукту вважаються найефективнішими?

Наведіть головні критерії для вибору партнерів щодо збуту санаторно-курортних путівок.

Охарактеризуйте рекламу як складову комплексу маркетингових комунікацій рекреаційних підприємств. Які види реклами санаторно-курортного продукту є найпопулярнішими, найрозповсюдженішими?

Які елементи стимулювання збуту ви знаєте. Які є найпопулярнішими до застосування в санаторно-курортних закладах?

Прикладами зв'язків з громадськістю.

До якого елементу маркетингових комунікацій відносять пропаганду?

Яким чином можна заощадити під час організації участі санаторно-курортного підприємства у фахових виставках та ярмарках?

Наведіть приклади демонстраційних методів просування.

6. Практичне завдання:

Складання рейтингу санаторно-курортного підприємства на основі відгуків про нього в інтернет-просторі

Студентам необхідно проаналізувати відгуки споживачів оздоровчих послуг *трьох санаторно-курортних підприємств (не менше 10 відгуків)* по кожному підприємству) та на основі отриманих результатів скласти їхній рейтинг.

Знайдені відгуки необхідно оцінити так:

- позитивні відгуки – 3 бали;
- нейтральні відгуки – 1 бал;
- негативні відгуки – (– 3) бали.

Також необхідно зробити скриншот сторінок з відгуками, яким привласнюється оцінка (по одному скриншоту на кожне аналізоване підприємство).

Приклад розрахунку рейтингу підприємств наведений в таблиці 8.

Таблиця 8 – Приклад розрахунку рейтингу курортних підприємств

Ресторанні підприємства	Відгуки			Розрахунок рейтингу	Підсумковий рейтинг
	Позитивні	Нейтральні	Негативні		
«Україна»	5	3	2	$5 \times 3 + 3 \times 1 + 2 \times (-3)$	$15 + 3 - 6 = 12$
«Карпати»	4	3	3	$4 \times 3 + 3 \times 1 + 3 \times (-3)$	$12 + 3 - 9 = 6$
«Едельвейс»	6	3	4	$6 \times 3 + 3 \times 1 + 4 \times (-3)$	$18 + 3 - 12 = 9$

Приклад графічного представлення рейтингу санаторно-курортних підприємств наведений на рисунку 1.

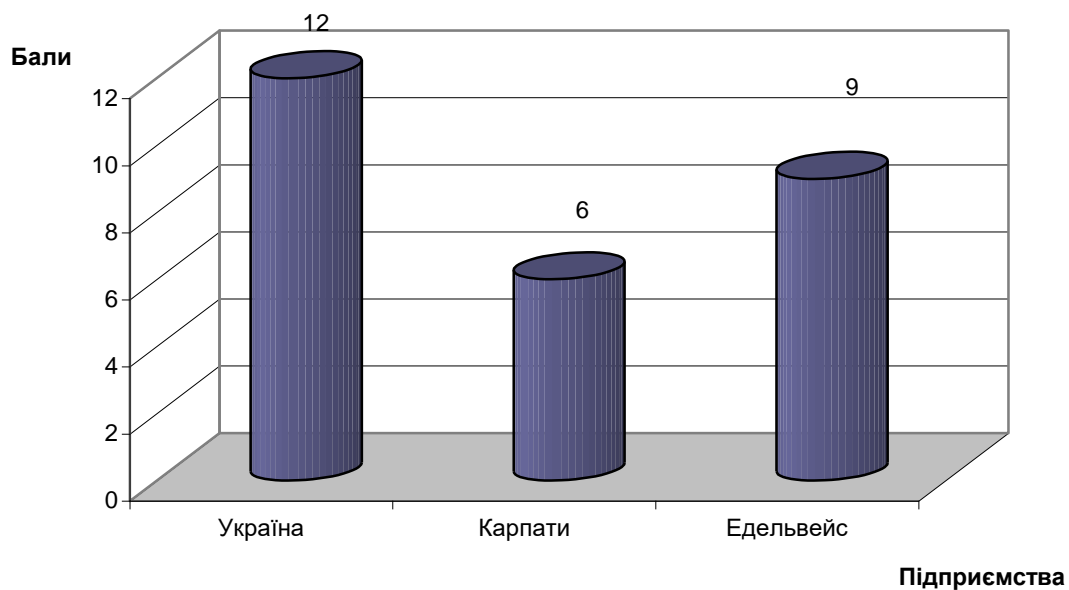

Рисунок 1 – Рейтинг санаторно-курортних підприємств за результатами відгуків споживачів

За результатами проведеного дослідження необхідно зробити висновки щодо наявних підприємств-лідерів та підприємств-аутсайдерів. Також слід пояснити, які саме недоліки найчастіше зазначалися споживачами, які переваги (за результатами відгуків) має кожне санаторно-курортне підприємство.

7. Джерела: основні [1–3]; додаткові [6, 10].

Заняття 6

Тема 5 Організація харчування в санаторно-курортних закладах

Тема заняття «Лікувально-оздоровче харчування в умовах санаторію»

План:

1. Загальна характеристика лікувально-оздоровчого харчування в умовах санаторію.

2. Порядок оформлення лікувального харчування.

3. Штати і організаційна структура служби харчування.

1. Мета заняття: набуття теоретичних знань і практичних навичок щодо організації харчування в санаторно-курортних закладах.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання до теоретичної частини заняття.

Характеристика 15 дієтичних столів (за Певзнером).

Складання дієтичних раціонів харчування.

Порядок замовлення дієтичного харчування в санаторії

Організаційна структура служби харчування санаторію та підпорядкованість персоналу.

Види обслуговування рекреантів в обідньому залі.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей за темами, що висвітлюють особливості організації харчування в санаторно-курортних закладах та інших засобах розміщення на курорті.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Хто і коли розробив систему лікувальних столів чи номерних дієт?

Хто в санаторії визначає кількість і асортимент реалізованих дієт?

Які головні принципи складання дієтичного харчування для рекреантів з виразковою хворобою шлунку та дванадцятипалої кишки?

Охарактеризуйте принципи складання дієти для рекреантів з захворюваннями печінки та жовчних шляхів.

Визначте головні засади складання лікувальних раціонів харчування при запальних захворюваннях нирок.

Хто призначає попередню дієту для прибулих до санаторію рекреантів?
Хто призначає остаточну?

Хто здійснює загальне керівництво харчуванням рекреантів?

З якого розрахунку встановлюється посада лікаря-дієтолога в санаторно-курортних закладах?

Хто відповідає за дотримання дієтичних і санітарно-гігієнічних вимог на кухні та в їдальні (посадкових залах)?

Охарактеризуйте організаційну структуру служби харчування санаторію.

Хто відповідає за постачання продуктів харчування та організацію їх зберігання?

Охарактеризуйте обслуговування рекреантів за системою «а ля карт», «а парт», «табльдот», «шведський стіл».

Яка система обслуговування рекреантів в санаторно-курортних закладах є найбільш розповсюдженою?

6. Практичне завдання:

Складання лікувальної дієти для рекреанта з певним видом захворювання

Студентам необхідно розробити дієтичний раціон харчування для рекреантів з певним видом захворювання на 7 днів перебування в санаторії.

Варіанти завдання наведені в таблиці 9.

Таблиця 9 – Варіанти виконання

Номер за варіантом	Перша літера прізвища студента	Назва клінічного протоколу лікування хвороб
1	2	3
1	А, Б	Артеріальна гіпертензія
2	В, Г, Ґ	Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки
3	Д, Е	Ішемічна хвороба серця
4	Є, Ж	Гострий риносинусит»

Продовження таблиці 9

1	2	3
5	З, І	Ревматоїдний артрит
6	Й, К, Л	Кардіосклероз
7	М, Н	Цукровий діабет
8	О, П	Стенокардія
9	Р, С	Хронічна судинно-мозкова недостатність
10	Т, У	Дискінезія жовчовивідних шляхів
11	Ф, Х	Бронхіальна астма
12	Ц, Ч	Хронічна хвороба нирок
13	Ш, Щ	Алергія
14	Ю, Я	Гострий холецистит

Під час виконання завдання необхідно:

1. Охарактеризувати причини появи хвороби, її прояв (симптоми), можливі наслідки (у разі недолікування або її ігнорування).

2. Охарактеризувати режим харчування (необхідну кількість прийому їжі на добу, інтервали між прийомами їжі), склад продуктів, енергетичну цінність, навести вимоги до кулінарного оброблення їжі (приготування на пару, дроблення, перетирання, перекручування тощо).

3. Скласти дієтичний раціон харчування в санаторно-курортному закладі під час лікування зазначеного захворювання (табл. 10).

Таблиця 10 – Форма для складання лікувальної дієти на тиждень

Дні тижня	Прийоми їжі	Час прийому їжі	Склад страв за кожним прийомом їжі
1	2	3	4
Понеділок	Сніданок		
	Другий сніданок (за необхідністю)		
	Обід		
	Полуденок		
	Вечеря		
	Друга вечеря (за необхідністю)		
Вівторок	Сніданок		
	Другий сніданок (за необхідністю)		

Продовження таблиці 10

1	2	3	4
Вівторок (продовження)	Обід		
	Полуденок		
	Вечеря		
	Друга вечеря (за необхідністю)		
Середа	Сніданок		
	Другий сніданок (за необхідністю)		
	Обід		
	Полуденок		
	Вечеря		
	Друга вечеря (за необхідністю)		
Четвер	Сніданок		
Четвер (продовження)	Другий сніданок (за необхідністю)		
	Обід		
	Полуденок		
	Вечеря		
	Друга вечеря (за необхідністю)		
П'ятниця	Сніданок		
	Другий сніданок (за необхідністю)		
	Обід		
	Полуденок		
	Вечеря		
	Друга вечеря (за необхідністю)		
Субота	Сніданок		
	Другий сніданок (за необхідністю)		
	Обід		
	Полуденок		
	Вечеря		
	Друга вечеря (за необхідністю)		
Неділя	Сніданок		
	Другий сніданок (за необхідністю)		
	Обід		

Закінчення таблиці 10

1	2	3	4
Неділя (закінчення)	Полуденок		
	Вечеря		
	Друга вечеря (за необхідністю)		

7. Джерела: основні [8–10]; додаткові [16].

Заняття 7

Тема 6 Анімаційно-дозвіллева діяльність в санаторно-курортних закладах

***Тема заняття «Анімаційні послуги як новий напрямок в організації
дозвілля рекреантів»***

План:

1. Рекроспективний огляд розвитку анімаційного сервісу в Україні.
2. Закордонний досвід надання анімаційних послуг в туризмі.
3. Організаційні засади розвитку анімаційних послуг в засобах розміщення рекреантів.

1. Мета заняття: набуття теоретичних знань і практичних навичок організації анімаційної діяльності на курорті.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання до теоретичної частини заняття.

Розвиток анімаційних послуг за радянських часів.

Аналіз розвитку анімаційних послуг за кордоном.

Класифікація послуг анімаційного типу.

Інфраструктура анімаційного сервісу.

Технологія просування анімаційних послуг.

Матеріально-технічна база для організації анімаційної діяльності.

Місце (територія) для проведення анімаційних програм.

Проведення дискотек.

Спортивно-оздоровча база і кадри.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей за темами, що висвітлюють особливості організації анімаційної діяльності в нашій країні та за кордоном.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Охарактеризуйте культурно-просвітницьку діяльність за радянського періоду.

Наведіть визначення поняття «туристська анімація».

Охарактеризуйте закордонний досвід надання анімаційних послуг в туризмі.

Наведіть класифікація послуг анімаційного типу.

Охарактеризуйте структуру анімаційного сервісу курортного готелю, визначте її структуру.

Чи впливає якість анімаційного сервісу на фінансові результати роботи готельних (курортних) підприємств?

Наведіть характеристику щоденних анімаційних заходів для рекреантів.

Що таке «корпоративна анімація»? На кого розраховані корпоративні заходи в курортних готелях?

Які види святкових програм ви знаєте? Як часто їх організують.

Охарактеризуйте методи просування анімаційних послуг готельних (рекреаційних) підприємств.

Наведіть вимоги до матеріально-технічної бази анімаційної діяльності.

Які основні види анімаційного інвентарю ви знаєте? Наведіть приклади анімаційного інвентарю за видами.

охарактеризуйте місце (територію) для проведення анімаційних програм.

Які анімаційні заходи потребують максимальної прощі для проведення заходів?

Які анімаційні заходи вважаються найдорожчими з точки зору організації.

Охарактеризуйте технічну підтримку (музичне та світлове оформлення) під час проведення шоу-програм.

Визначте головні вимоги до проведення дискотек.

Наведіть вимоги до інтер'єру, розташування кабіни дискжокея, гримерної.

Охарактеризуйте спортивно-оздоровчу базу і кадри для організації анімаційної діяльності курортних підприємств.

6. Джерела: основні [8–10]; додаткові [11–13].

ЗМ 3 Географія лікувально-оздоровчого туризму у світі та в Україні

Заняття 8

Тема 7 Лікувально-оздоровчий туризм в Європі

Тема заняття: «Характеристика лікувально-оздоровчого туризму в Середземноморському рекреаційно-туристському районі»

План:

1. Загальна характеристика Європейського Середземномор'я.
2. Лікувально-оздоровчий туризм в Іспанії, Італії, Греції та Португалії.
3. Лікувально-оздоровчий туризм в Хорватії та Чорногорії.

1. Мета заняття: набуття теоретичних знань та опанування практичними навичками щодо дослідження лікувально-оздоровчих ресурсів Середземноморських курортів та їх використання для організації оздоровчих турів.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття.

Характеристика провідних туристських держав Середземноморському рекреаційно-туристського району.

Рекреаційні та лікувально-оздоровчі ресурси материкової та острівної Іспанії.

Характеристика курортів Каталонії.

Характеристика курортів Валенсії.

Характеристика курортів Франції та Італії.

Характеристика можливостей лікування та оздоровлення на курортах Греції.

Характеристика курортів Португалії.

Характеристика курортів Хорватії та Чорногорії.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей, що висвітлюють природні лікувальні фактори курортів Середземноморської Європи та можливостей лікування та оздоровлення на них.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Наведіть кліматичні та географічні особливості Європейського Середземномор'я.

Визначте геотуристичне положення Іспанії. Чи вважається воно вигідним?

Які острови Іспанії є доволі популярними з точки зору рекреації?

Які природні лікувальні фактори Іспанії є основою для розвитку лікувально-оздоровчого туризму?

Наведіть визначення поняття «балнеаріо».

Охарактеризуйте такі каталонські курорти, як Коста-Брава, Коста-Дорада та Коста-дель-Маресме.

Які бальнеологічні курорти Іспанії ви знаєте?

Який головний природний лікувальний фактор курорту Валенсія?

Які методи курортного оздоровлення використовують в оздоровницях Франції?

Я яких регіонах Франції розташована найбільша кількість курортів, на основі яких лікувальних факторів вони функціонують?

В якій області Італії розташована Італійська Рив'єра?

Охарактеризуйте найвідоміші термальні курорти Італії – Абано-Терме і Монсуммано-Терме.

Які термальні курорти розташовані в регіоні Італії Тоскана?

Які природні лікувальні фактори використовують на курорті Ріміні?

Охарактеризуйте островні курорти Італії, такі як Іск'я, Ліпарських островів, Тосканського архіпелагу, острову Капрі.

Охарактеризуйте лікувальну спеціалізацію курортів Греції: Лутраки, Едіпсос, Лутра тощо.

Охарактеризуйте можливості острівного відпочинку та оздоровлення на курортах Португалії.

Визначте можливості лікування та оздоровлення на курортах материкової Португалії: Термаш-да-Курія, Термаш-де-Монте-Реал, Уньяш-да-Серра тощо.

Охарактеризуйте можливості відпочинку та оздоровлення на курортах Хорватії (Дубровник, Спліт).

Які природні лікувальні фактори використовують на курортах Хорватії?

Наведіть характеристику курортів загального (пляжного) відпочинку Чорногорії, таких як: Будва, Котор, Петровач, Бечичі, Тіват, Херцег-Новий, Бієла, Светі-Стефан.

Визначте особливості лікування та оздоровлення на термальних курортах Чорногорії (Ігало, Джерела міста Улцинь, Бієло-Поле, Прчань).

6. Практичне завдання:

Аналіз рівня задоволеності споживачів

Для оцінки рівня задоволеності споживачів необхідно проаналізувати структуру споживачів курортних підприємств за допомогою методу маркетингового шкалювання, який передбачає проведення вибіркового польового маркетингового дослідження та визначення профілю задоволеності певних груп споживачів за формулою:

$$A = \frac{f(x_i)}{\sum_{i=1}^5 x_i} = \frac{1x_1 + 2x_2 + 3x_3 + 4x_4 + 5x_5}{\sum_{i=1}^5 x_i}, \quad (1)$$

де A – рівень задоволеності груп споживачів;

x_1 – частка повністю незадоволених споживачів;

x_2 – частка незадоволених споживачів;

x_3 – частка нейтральних споживачів;

x_4 – частка задоволених споживачів;

x_5 – частка повністю задоволених споживачів;

x_i – сума часток усіх споживачів (100 %).

Шкала оцінки ступеня задоволеності: від 1 – цілком не задоволені до 5 – повністю задоволені. Виконання розрахунків необхідно навести у вигляді таблиці 11 та рисунку 2.

Таблиця 11 – Застосування методу маркетингового шкалювання, %
(приклад)

Показники	Санаторій «Карпати»	Санаторій «Україна»	Санаторій «Франко»
x_1 – частка повністю незадоволених споживачів	35	32	33
x_2 – частка незадоволених споживачів	32	33	37
x_3 – частка нейтральних споживачів	18	19	17
x_4 – частка задоволених споживачів	10	11	10
x_5 – частка повністю задоволених споживачів	5	5	3

«Карпати»: $A = (1 \cdot 35 + 2 \cdot 32 + 3 \cdot 18 + 4 \cdot 10 + 5 \cdot 5) / 100 = 2,18$;

«Україна»: $A = (1 \cdot 23 + 2 \cdot 33 + 3 \cdot 19 + 4 \cdot 11 + 5 \cdot 5) / 100 = 2,15$;

«Франко»: $A = (1 \cdot 33 + 2 \cdot 37 + 3 \cdot 17 + 4 \cdot 10 + 5 \cdot 3) / 100 = 2,13$.

Еталонне значення цього показника – 5 балів.

За результатами розрахунків слід зробити висновок про рівень задоволеності курортними послугами рекреантами досліджуваних підприємств.

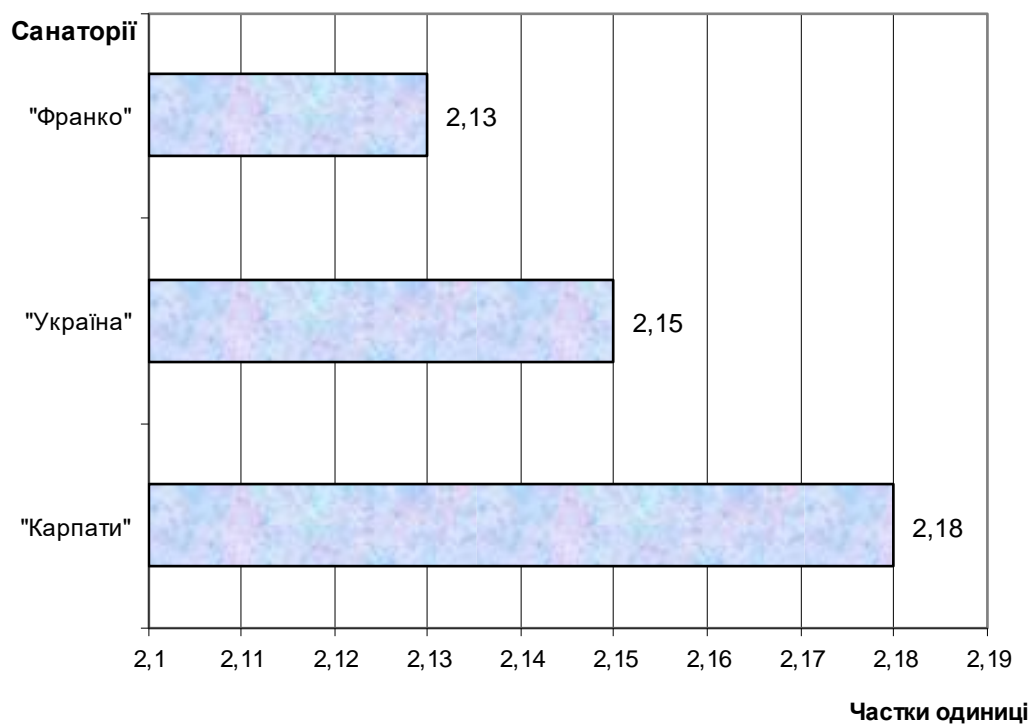

Рисунок 2 – Динаміка коефіцієнта маркетингового шкалювання за досліджуваними курортними підприємствами (приклад)

Вихідні дані для розрахунку зазначених показників наведені в додатку Б, в таблицях Б.1 та Б.2.

7. Джерела: основні [8–10]; додаткові [16].

Заняття 9

Тема 7 Лікувально-оздоровчий туризм в Європі

Тема заняття «Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Східної Європи»

План:

1. Характеристика розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Польщі, Угорщині та Чехії.
2. Характеристика лікувально-оздоровчого потенціалу Словаччини, Болгарії та Румунії.

1. Мета заняття: набуття теоретичних знань та опанування практичними навичками щодо дослідження лікувально-оздоровчих ресурсів курортів Східної Європи та їх використання для організації оздоровчих турів.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

Характеристика провідних курортів Польщі та її ресурсного потенціалу.

Термальні курорти Угорщини та розвиток їх лікувально-оздоровчої інфраструктури.

Характеристика можливостей лікування та оздоровлення в Чехії.

Природні лікувальні фактори та їх використання в Словаччині.

Характеристика можливостей рекреації, лікування та оздоровлення в Болгарії.

Лікувально-оздоровчий потенціал курортів Румунії.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей, що висвітлюють використання природних лікувальних факторів курортів Східної Європи, а також інфраструктури курортів зазначених країн.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Які види природних лікувальних факторів використовують на курортах Польщі?

Охарактеризуйте профіль лікування та природні лікувальні фактори на курортах Кудова-Здруй, Душники-Здруй, Поляниця-Здруй, Криниця-Здруй, Аугустув-Здруй, Буско-Здруй.

Наведіть приклади польських курортів, які спеціалізуються на лікуванні конкретних захворювань та курортів широкого профілю.

Охарактеризуйте термальні курорти Угорщини.

Які курорти Угорщини відносять до рекреаційних та бальнеологічних?

Охарактеризуйте озерну рекреацію в Угорщині.

Визначте лікувально-оздоровчий потенціал, показання та протипоказання для лікування на курортах Чехії – Карлових Варах та Маріанських Лазнях.

Наведіть характеристику природних лікувальних факторів Словацьких курортів. Які з них є найпопулярнішими серед рекреантів Словаччини та за кордоном?

Охарактеризуйте профіль курортів щодо лікування захворювань на курортах Словаччини.

Наведіть характеристику курортів Болгарії, можливостей лікування та оздоровлення на них в залежності від наявного природних лікувальних факторів.

Які природні лікувальні фактори складають оздоровчий потенціал курортів Румунії? Які захворювання можна лікувати на цих курортах?

6. Джерела: основні [8–10]; додаткові [16, 10]; інтернет-ресурси [21, 24, 25].

Заняття 10

Тема 8 Лікувально-оздоровчий туризм в країнах

Азійсько-Тихоокеанського регіону

Тема заняття «Характеристика розвитку лікувально-оздоровчого туризму в країнах Південної Азії»

План:

1. Розвиток оздоровчої сфери та медичного туризму і Індії.
2. Характеристика лікувально-оздоровчого туризму на Шрі-Ланці, в Непалі та на Мальдівах.

1. Мета заняття: набуття теоретичних знань та опанування практичними навичками щодо дослідження лікувально-оздоровчих ресурсів курортів Південної Азії та їх використання для організації оздоровчих турів.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

Характеристика традиційної індійської системи сцілення аюрведа.

Характеристика спа та аюрведичних курортів Індії.

Характеристика рівня розвитку медичної сфери Індії.

Розвиток лікувально-оздоровчого туризму на Шрі-Ланці.

Непал як колыска тибетської медицини.

Спа-туризм на Мальдівах.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей, що висвітлюють використання природних лікувальних факторів курортів Південної Азії, а також інфраструктури курортів зазначених країн.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен відповісти на такі запитання:

Наведіть визначення терміну «аюрведа».

Порівняйте головні принципи аюрведи та сучасної Західної медицини.

Охарактеризуйте спа та аюрведичні курорти Індії.

Визначте рівень розвитку медичної сфери Індії та можливості розвитку медичного туризму.

Наведіть популярні напрями для розвитку лікувально-оздоровчого та медичного туризму та Шрі-Ланці.

Охарактеризуйте рівень розвитку медицини в Непалі.

Як ви вважаєте, чому тибетська медицина в Непалі є альтернативною класичній?

Наведіть головні принципи тибетської медицини.

Охарактеризуйте розвиток спа-туризм на Мальдівах та причини його популярності в цій країні.

6. Практичне завдання:

Аналіз розвитку медичного туризму за кордоном

В цій роботі студентам необхідно дослідити аналіз тенденцій розвитку медичного туризму в зарубіжних країнах. Варіанти завдання наведені в таблиці 12.

Таблиця 12 – Варіанти для аналізу розвитку медичного туризму в зарубіжній країні

Номер за варіантом	Країна для дослідження
1	Німеччина
2	Швейцарія
3	Туреччина
4	Індія
5	Ізраїль
6	Кіпр
7	Сінгапур
8	Таїланд
9	В'єтнам
10	США
11	Мексика
12	Канада
13	Малайзія
14	Шрі-Ланка

1. Незалежно від варіанта завдання охарактеризувати тенденції розвитку медичного туризму в світі, причини за яких медичні туристи надають перевагу отримувати медичні послуги в інших країнах, загальну спеціалізацію країн щодо обслуговування медичних туристів (пацієнтів).

2. За варіантом завдання необхідно:

1. Дослідити тенденції розвитку медичного туризму в зазначеній країні (які саме види послуг надаються, рівень цін, умови здійснення медичних подорожей тощо).

2. Охарактеризувати *три* провідні *медичні установи*, які надають медичні послуги, навести скріншот Інтернет-сторінок цих підприємств.

3. Визначити умови надання медичних послуг (чи надається юридичний супровід, перекладач), здійснення співробітництва з готельними, транспортними підприємствами, страховими компаніями тощо.

4. Зробити висновки щодо проведеного дослідження.

7. Джерела: основні [8–10]; додаткові; інтернет-ресурси [20, 25, 30].

Заняття 11

Тема 9 Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Американського туристського регіону

Тема заняття «Характеристика розвитку лікувально-оздоровчого туризму в США, Канаді та в Мексиці»

План:

1. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в США.
2. Характеристика розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Мексиці.

1. Мета заняття: набуття теоретичних знань та опанування практичними навичками щодо дослідження лікувально-оздоровчих ресурсів курортів Південної Азії та їх використання для організації оздоровчих турів.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за виконанням домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

Характеристика найбільших центрів лікувально-оздоровчого туризму в США.

Головні лікувально-оздоровчі ресурси США.

Характеристика розвитку медичного туризму в США.

Характеристика курортних місцевостей Канади, які діють на основі мінеральних термальних вод.

Розвиток медичного туризму в Канаді.

Характеристика розвитку рекреаційних курортів Мексики на Тихоокеанському та Карибському узбережжях.

Характеристика оздоровчих курортів Мексики.

Розвиток медичного туризму в Мексиці.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей, що висвітлюють використання природних лікувальних факторів курортів США, Канади та Мексики, а також інфраструктури курортів зазначених країн.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен знайти відповіді на наступні запитання:

Який курортний район лікувального туризму в США є найбільш відомим?

Охарактеризуйте такі курорти США, як Моммот-Спрінгс, Хібер-Спрінгс, Хот-Спрінгс та природні лікувальні фактори, на основі яких вони діють.

Охарактеризуйте природно-лікувальний потенціал приморських кліматичних курортів США.

Визначте причини популярності медичного туризму в США.

Охарактеризуйте провідні медичні установи США та спеціалізацію в лікуванні захворювань.

Наведіть характеристику курортних місцевостей Канади, які діють на основі мінеральних термальних вод.

Поясніть причини популярності медичного туризму в Канаді.

Визначте структуру клієнтського потоку серед медичних туристів, які приїждять до Канади з медичними цілями.

Охарактеризуйте найпопулярніші курорти Мексики на Тихоокеанському узбережжі та на узбережжі Карибського моря.

Охарактеризуйте оздоровчі курорти Мексики та природні лікувальні фактори, на яких вони діють.

Дайте оцінку розвитку медичного туризму в Мексиці.

6. Практичне завдання:

Аналіз розвитку спа-туризму за кордоном

В цій роботі студентам необхідно проаналізувати спа-курорти зарубіжних країн.

Варіанти завдання наведені в таблиці 13.

Таблиця 13 – Варіанти для аналізу розвитку спа-туризму в зарубіжній країні

Номер за варіантом	Країна для дослідження
1	Німеччина
2	Швейцарія
3	Туреччина
4	Індія
5	Ізраїль
6	Кіпр
7	Мальдіви
8	Таїланд
9	В'єтнам
10	Іспанія
11	Італія
12	Китай
13	Малайзія
14	Шрі-Ланка

1. Незалежно від варіанта завдання охарактеризувати тенденції розвитку спа-туризму в світі, причини його популярності в аналізованому регіоні (Європейському, Азійському тощо).

2. За варіантом завдання необхідно:

1. Дослідити тенденції розвитку спа-туризму в зазначеній країні: які саме види спа-послуг надаються, на базі яких ресурсів (мінеральних, термальних вод або грязей) загальний рівень цін, умови здійснення зазначених процедур (при готелях або в окремих спа-комплексах).

2. Охарактеризувати *три* спа-комплекси, які діють при готелі або функціонують окремо, які надають оздоровчі послуги (види масажів, спа-програми).

3. Навести скріншот Інтернет-сторінок цих підприємств (курортів, оздоровчих комплексів) з відповідними програмами, навести фото (не менше 5) цих підприємств (курортів).

4. Зробити висновки щодо проведеного дослідження.

7. Джерела: основні [8–10]; додаткові [11–14, 16]; інтернет-ресурси [30].

Заняття 12

Тема 10 Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Африки, Австралії та Океанії

Тема заняття: «Ресурси лікувально-оздоровчого туризму в Австралії та Новій Зеландії»

План:

1. Характеристика лікувально-оздоровчого туризму в Австралії.
2. Ресурси лікувально-оздоровчого туризму в Новій Зеландії.
3. Розвиток медичного туризму в Австралії та Новій Зеландії.

1. Мета заняття: засвоєння студентами знань щодо сутності та специфіки лікувально-оздоровчого туризму в Австралії та Новій Зеландії.

2. Методика проведення практичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття; контроль за виконанням домашнього завдання.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

– Характеристика основних приморських кліматичних курортів Австралії.

– Склад курортів Великого Бар'єрного Рифу.

– Характеристика гірськолижних курортів Австралії.

– Лікувально-оздоровчі курорти Австралії.

– Характеристика термальних курортів Нової Зеландії.

– Розвиток медичного туризму в Австралії та Новій Зеландії.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей за темами з особливостей розвитку лікувально-оздоровчого та медичного туризму в Австралії та Новій Зеландії.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен знайти відповіді на наступні запитання:

Наведіть характеристику основних приморських кліматичних курортів Австралії.

Які приморські кліматичні курорти Австралії є найпопулярнішими і чому?

Охарактеризуйте Великий Бар'єрний Риф, розташований біля Австралії. Яку роль він виконує?

Визначте екологічний стан та проблеми щодо подальшого існування Великого Бар'єрного Рифу.

Наведіть склад курортів Великого Бар'єрного Рифу.

Охарактеризуйте гірськолижні курорти Австралії. Визначте сезон перебування та цих курортах. На який контингент вони розраховані?

Які курорти Австралії можна віднести до лікувально-оздоровчих?

Охарактеризуйте специфіку пляжного відпочинку на курортах Нової Зеландії.

Охарактеризуйте термальні курорти Нової Зеландії. На основі яких термальних вод вони діють?

Визначте особливості розвитку медичного туризму в Австралії та Новій Зеландії. Який рівень його розвитку?

Хто є потенційними споживачами медичних турів до цих країн?

6. Джерела: основні [8–10]; додаткові [11–14, 16]; інтернет-ресурси [30].

Заняття 13

Тема 11 Територіальна організація лікувально-оздоровчого туризму в Україні

Тема заняття «Найбільші лікувально-оздоровчі туристські кластери України та розвиток медичного туризму в нашій країні»

План:

1. Найбільші лікувально-оздоровчі кластери в Україні.
2. Характеристика та тенденції розвитку лікувально-оздоровчого туризму в нашій країні.

1. Мета заняття: засвоєння студентами знань та формування навичок щодо використання лікувально-оздоровчого потенціалу нашої країни та визначення пріоритетних напрямів лікувально-оздоровчого та медичного туризму в Україні.

2. Методика проведення практичної частини заняття: обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття; контроль за виконанням домашнього завдання.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

Характеристика курортних регіонів України.

Структура міста-курорту як кластерного утворення.

Характеристика курортів Львівщини у складі лікувально-оздоровчого кластера.

Визначення SWOT-факторів розвитку медичного туризму в Україні.

Основні напрями розвитку медичного туризму в Україні.

4. Контроль самостійної роботи студентів: підготовка доповідей за темами щодо сучасних напрямів розвитку українських курортів, використання лікувально-оздоровчого потенціалу, вдосконалення санаторно-курортних послуг вітчизняних оздоровниць.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: студент під час підготовки до заняття повинен знайти відповіді на наступні запитання:

Наведіть визначення поняття «кластер».

Які нормативні документи в Україні регламентують створення кластерних утворень.

Охарактеризуйте структуру міста-курорту як кластерного утворення.

Які рівні виокремлюють у складі кластерного утворення міста-курорту за видами діяльності курорту?

Який рівень характеризує розвиток лікувальної інфраструктури курорту та відповідні виробничі зв'язки між підприємствами, які функціонують на цій території?

Охарактеризуйте обслуговуючу інфраструктуру курорту. Які підприємства можна до неї зарахувати?

Охарактеризуйте конкурентне середовище в курортній сфері.

Як курорти діють на території Львівщини? На базі яких ресурсів відбувається їхній розвиток?

Наведіть характеристику обслуговуючої інфраструктури курорту (на прикладі курорту Трускавець).

Охарактеризуйте третій рівень кластерного утворення «Зовнішній вплив на діяльність міста-курорту».

Сучасний стан та перспективи розвитку медичного туризму в Україні.

Визначте причини, які гальмують розвиток цього напрямку туризму в Україні.

Проаналізуйте сильні, слабкі боки, можливості та загрози розвитку медичного туризму в Україні.

Охарактеризуйте основні напрямки розвитку медичного туризму в Україні, досягнення вітчизняної медицини як бази для розвитку медичного туризму.

Наведіть приклад використання українських грязей за кордоном.

6. Джерела: нормативні [1–6]; основні [8–10]; додаткові [13, 14, 17, 19]; інтернет-ресурси [26–29].

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні джерела

1. Про курорти [Електронний ресурс]: Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням [Електронний ресурс] : Закон України від 18.01.2001 р. № 2240-III. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2240-14>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

3. Про санаторно-курортний заклад [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2001 р. № 805. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/805-2001-%D0%BF>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

4. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики [Електронний ресурс] : Наказ МОЗ України від 02.02.2011 № 49. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110202_49.html, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

5. Про затвердження критеріїв державної акредитації санаторно-курортних закладів України [Електронний ресурс] : Наказ МОЗ України від 08.05.2002 №167. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20020508_167.html, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

6. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення [Електронний ресурс] : Закон України від 19.10.2017 №2168-VIII.– Електронні

текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

7. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] : Закон України від 19.11.92 № 2801-ХІІ. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/stru>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

Основні джерела

8. Влащенко Н. М. Конспект лекцій з дисципліни «Спеціалізовані види туризму (лікувальний туризм)» [Електронний ресурс] (для студентів 3 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання спеціальності 242 – Туризм) / Н. М. Влащенко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : https://dl.kname.edu.ua/pluginfile.php/213120/mod_resource/content/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA_%D0%9B%D0%B5%D1%87_%D1%82%D1%83%D1%80_%D1%81%D0%BE%D0%B5%D0%B4.pdf, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

9. Кравець О. М. Конспект лекцій з дисципліни «Курортологія» (для студентів усіх форм навчання напрямів підготовки 6.030601 – Менеджмент, 6.140101 – Готельно-ресторанна справа, 6.140103 – Туризм) / О. М. Кравець, А. А.; Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 102 с.

10. Влащенко Н. М. Управління курортами : навч. посібник / Н. М. Влащенко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 226 с.

Додаткові джерела

11. Влащенко Н. М. Забезпечення соціально-економічного розвитку регіонального санаторно-курортного комплексу : монографія / Н. М. Влащенко;

Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : Вид-во ТОВ «Друкарня МАДРИД». 2012. – 254 с.

12. Кифяк В. Ф. Розвиток медичного туризму в регіонах України / В. Ф. Кифяк // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 1. – С. 30–33.

13. Левицька І. В. Розвиток туристсько-рекреаційного потенціалу регіону як основа формування туристського кластера / І. В. Левицька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип. 9. – С. 92–96.

14. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – Київ : Знання, 2008. – 661 с.

15. Провоторова Є. В. Ліцензування як засіб державного регулювання в сфері рекреації [Електронний ресурс] // Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою : матеріали доповідей III наук-практичн. конференції. – Електронні текстові дані. – Бердянськ : АУІТ «АРІУ», 2007. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/provotorova, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

16. Рутинський М. Й. Рекреалогія з основами курортології : курс лекцій : в 2 Ч. / М. Й. Рутинський. – Львів : Фенікс, 2004. – Ч. 1. Теоретичні засади. – 68 с.

17. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу : навч. посібник / І. В. Смаль. – Ніжин : Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Інтернет-ресурси

18. Верещагіна С. Косметичні глини. Користь і властивості косметичної глини. Видикосметичної глини [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://ywoman.ru/page/kosmetichni-glini-korist-i-vlastivosti-kosmetichnoyi-glini-vidi-kosmetichnoyi-glini>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

19. Загальні питання фізіотерапії [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/>

sport_medic/lectures_stud/uk/med/lik/ptn/, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

20. Засоби лікувальної фізичної культури [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://medical-enc.com.ua/sredstva.htm>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

21. Інформаційний портал про курорти Нідерландів [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://tripmydream.com/netherlands/wheretogo>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

22. Інформаційний портал про курорти Португалії [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://www.visitportugal.com/ru/content>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

23. Інформаційний портал про лікування в Швейцарії [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://switzerland.profi.travel/clinic>. вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

24. Інформаційний портал «Sanatoriums» з описом санаторно-курортного лікування за кордоном [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://www.sanatoriums.com/ru/blog/182-mineralnye-vody-gribaltiki>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

25. Кінезітерапія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Кінезітерапія>.

26. Левцов С. В. Зарубіжний досвід організації надання рекреаційних послуг та його імплементація в Україні [Електронний ресурс] / С. В. Левцов // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2015. – № 9. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2015_9_13, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

27. Лікарські рослини [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Лікарські_рослини, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

28. Нетрадиційна медицина [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://megasite.in.ua/5116-netradicijna-medicina-te-shho-vi-ne-znali.html>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

29. Оптимальний руховий режим [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://medbib.in.ua/optimalnyi-dvigatelnyiy-rejim.html>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

30. Савоста О. П. Правове регулювання діяльності у сфері курортів [Електронний ресурс]. // Теорія та практика державного управління – Електронні текстові дані. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2009_1_61, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

31. Сайт Міністерства охорони здоров'я України : розділ «Положення про Міністерство» [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://moz.gov.ua/polozhennja-pro-ministriv>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

32. Сайт Міністерства охорони здоров'я України : розділ «Трансформація системи» [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://moz.gov.ua/article/reform-plan/scho-zminilosja-za-rik-pislja-prijnjattja-zakonu-pro-medichnu-reformu>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

33. Сайт ПрАТ «Укрпрофоздоровниця» [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://ukrzdrav.com/2013-12-03-12-40-05/zagalna-informatsiya.html> вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

34. Український медичний часопис : актуальні питання медичної практики on-line [Електронний ресурс]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://www.umj.com.ua/article/109058/moz-ukrayini-rozroblyaye-novi-vimogi-do-medichnoyi-infrastrukturi>, вільний (дата звернення: 31.08.2022). – Назва з екрана.

9. Чи маєте Ви фінансову спроможність особисто оплачувати оздоровлення в санаторії?

- а) Так, щорічно.
- б) Один раз на декілька років.
- в) В принципі це мені «не по кишені».

10. В яку пору року Ви воліли б побувати на оздоровленні?

- а) Навесні.
- б) Влітку.
- в) Восени.
- г) Взимку.

11. Чи володієте Ви вільним часом для санаторно-курортного оздоровлення або турпоїздки?

- а) Можу виділити тиждень на рік.
- б) 14 днів поспіль.
- в) 21 день поспіль.
- г) Більше 21 дня поспіль.
- д) Інший варіант _____

12. Чи достатньо Ви поінформовані про умови і місця покупки санаторно-курортних путівок?

- а) Знаю все, що мені потрібно.
- в) Не маю такої інформації.
- б) Маю лише уривчасті відомості.
- г) Мені це не потрібно.

13. Чи є Ви членом профспілки?

- а) Так.
- б) Сам не знаю.
- в) Ні.

14. Якому варіанту проведення відпустки Ви віддаєте перевагу?

- а) Турпоїздки.
- б) Оздоровленню в санаторії.
- в) Інший варіант _____.

15. Чи радять Вам лікарі проходити санаторно-курортне оздоровлення?

- а) Ні, вони зазвичай прописують медикаментозне лікування.
- б) Так, радять.
- в) Радять і надають допомогу в пошуку путівки.
- г) Я не часто відвідую лікарів.

ДОДАТОК Б

Вихідні дані для виконання розрахунків

Таблиця Б.1 – Вихідні дані для розрахунку показників «Рівень задоволеності споживачів»

Показники	Варіант № 1			Варіант № 2			Варіант № 3			Варіант № 4			Варіант № 5		
	С 1	С 2	С 3	С 1	С 2	С 3	С 1	С 2	С 3	С 1	С 2	С 3	С 1	С 2	С 3
Загальна кількість обслугованих рекреантів	1029	1104	1471	1834	2322	2102	2144	3153	4597	5169	4348	3469	5055	5650	6649
Кількість повністю незадоволених рекреантів, осіб	178	189	259	431	634	581	500	865	1209	1230	900	789	1267	1065	1402
Кількість незадоволених рекреантів, осіб	235	248	290	367	543	599	612	812	1307	1178	987	723	1345	1098	1387
Кількість нейтральних рекреантів, осіб	256	250	345	459	488	430	388	654	987	1345	1090	876	1054	1245	1432
Кількість задоволених рекреантів, осіб	205	219	321	411	455	380	412	497	876	900	900	432	876	1145	1320
Кількість повністю задоволених рекреантів, осіб	155	198	256	166	202	112	232	325	218	516	471	649	513	1097	1108

Таблиця Б.2 – Вихідні дані для розрахунку показників «Рівень задоволеності споживачів» (продовження)

Показники	Варіант № 6			Варіант № 7			Варіант № 8			Варіант № 9			Варіант № 10		
	С 1	С 2	С 3	С 1	С 2	С 3	С 1	С 2	С 3	С 1	С 2	С 3	С 1	С 2	С 3
Загальна кількість обслугованих рекреантів	1706	1212	1046	1999	2370	1546	1559	3213	4869	6276	3919	2854	5367	6039	6191
Кількість повністю незадоволених рекреантів, осіб	356	278	178	356	500	300	245	765	876	1344	654	634	1209	1198	1043
Кількість незадоволених рекреантів, осіб	387	245	194	308	489	278	209	700	852	1298	699	611	1176	987	987
Кількість нейтральних рекреантів, осіб	432	289	228	525	561	344	550	632	1100	1407	876	765	1241	1456	1409
Кількість задоволених рекреантів, осіб	308	213	204	432	440	325	344	600	1165	1240	886	543	987	1100	1565
Кількість повністю задоволених рекреантів, осіб	223	187	242	378	380	299	211	516	876	987	804	301	754	1298	1187

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до практичних занять та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ВИДИ ТУРИЗМУ (ЛІКУВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ)»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм
навчання зі спеціальності 242 – Туризм)*

Укладач **ВЛАЩЕНКО** Наталія Миколаївна

Відповідальний за випуск *Л. В. Оболенцева*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання Н. М. Влащенко

План 2022, поз. 386М

Підп. до друку 02.09.2022. Формат 60 × 84/16.
Електронне видання. Ум. друк. арк. 3,5.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.